

Geograaf Mathijs Vreeman kijkt naar steden en hun verzorgingsgebied

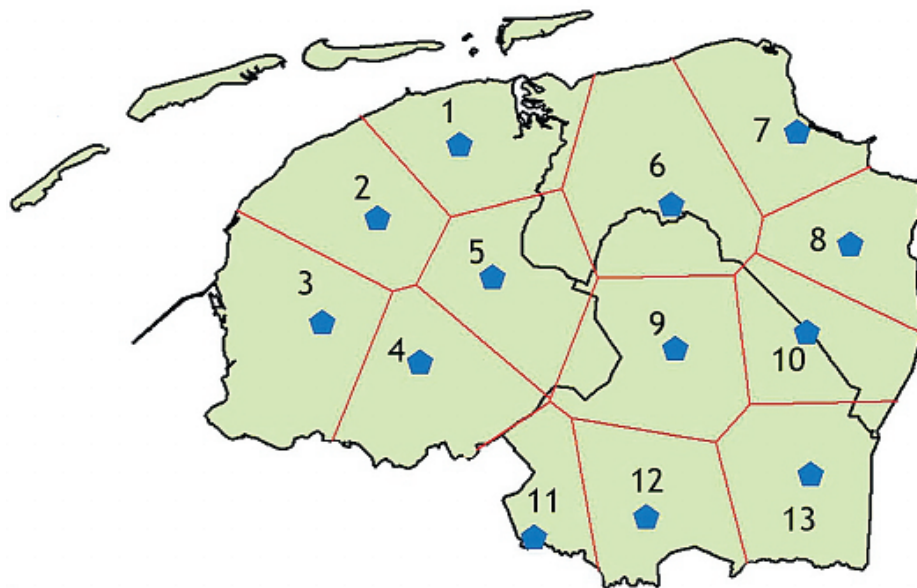
Vijf gemeenten in Friesland genoeg

LEEWARDEN - Economisch gezien bestaat Friesland uit vijf 'gemeenten', geconcentreerd rond Leeuwarden, Drachten, Sneek, Heerenveen en in mindere mate Dokkum.

Wat voorzieningen, werkgelegenheid en koopstromen betreft horen genoemde steden en hun verzorgingsgebieden logisch bij elkaar, zegt Mathijs Vreeman. Maak je er gemeenten van, dan is Friesland met vijf stuks klaar. In de drie noordelijke provincies kun je met dertien gemeenten toe.

Vreeman, werkzaam voor de NOM in Groningen, zegt dit in de scriptie waarmee hij aan de Rijksuniversiteit Groningen (RuG) is afgestudeerd in de economische geografie. Ondernemersclub VNO-NCW Noord, die zowel een provinciale als grootschalige gemeentelijke herindeling bepleit, en hoogleraar Jouke van Dijk begeleiden de student.

Gemeenten die willen fuseren, moeten zich laten leiden door rationale overwegingen, niet door emotie en opportunisme, zegt

Mathijs Vreeman komt in zijn scriptie uit op dertien noordelijke gemeenten.

Vreeman. Hij verwacht echter niet dat zijn gebiedsvisie serieuze concurrentie zal gaan vormen voor de herindelingsvariant die

eerder dit jaar werd bepleit door een driemanschap onder leiding van Lense Koopmans, de nummer 1 uit de top 40 die de Leeu-

warder Courant op 8 oktober publiceerde.

Overeenkomsten zijn er wel tussen de studies. Beide zijn geba-

seerd op wat het 'nodale' principe heet. Dat houdt in dat steden en hun verzorgingsgebied bij elkaar horen, ongeveer zoals in Zuidwest-Friesland is gebeurd, toen de voormalige gemeenten Wymbritseradiel, Wûnseradiel, Nijefurd en Bolsward zich bij Sneek voegden.

Het voordeel van dat nodale principe is een eerlijke verdeling van lasten. Inwoners van het voormalige Wymbrits die in Sneek naar de bioscoop gaan of hun kinderen naar het voortgezet onderwijs in die plaats sturen, betalen voortaan mee aan dat soort voorzieningen. En, een tweede pluspunt, via de lokale politiek hebben ze er nu ook zeggenschap over.

Koopmans en zijn commissie komen uit op negen gemeenten, exclusief de Waddeneilanden. Vreeman deelt Friesland in vijf gebieden in, inclusief de eilanden.

De samenhang tussen steden en hun verzorgingsgebied blijkt het sterkst op economisch gebied, waartoe Vreeman ook on-

derwijs en zorg rekent. Als het om bestuurlijke en culturele factoren als taal en individualisme gaat, is die eenheid er veel minder.

Leeuwarden, Drachten, Sneek en Heerenveen zijn de belangrijkste economische centra in de provincie. Dokkum vervult die functie ook, maar wel in mindere mate.

Deze centra beschikken elk over een ziekenhuis, waarvan de regio gebruik maakt, evenals over een school voor mbo.

Andere door Vreeman gebruikte indicatoren zijn dealers van de luxe automerken en grote bioscopen. Dokkum doet wel mee in het rijtje van autodealers, maar haakt af op filmisch gebied. Samenhang tussen de vijf steden en hun omliggende gebieden zijn ook werkgelegenheid en winkelgedrag.

Houd bij nieuwe herindelingen in Friesland rekening met deze samenhang, oppert Vreeman, ook als die op kleinere schaal plaatsvindt dan op basis van economische verwevenheid logisch is.